

BRUGGE

ERFGOED
DAG 2016

RI
TU
E
LEN

ZATERDAG

23

04

ZONDAG

24

04

ERFGOED DAG

Voorwoord

Dames en heren,

Neem je agenda en stip aan: zaterdag 23 en zondag 24 april, ERFGOEDDAG! In Brugge maken we er traditiegetrouw een heus erfgoedweekend van. Tijdens deze editie staan RITUELEN centraal. Denk maar aan de vele grote en kleine rituelen bij de grote momenten in het leven (geboorte, volwassen worden, huwelijk, overlijden). Of de specifieke rituelen bij stoeten, processies, wijdingen en zegeningen. Zo trekt al jaren een kinderstoet door de straten van Brugge als officiële opening van de jaarlijkse Meifoor. Bezoekers staan spontaan recht en applaudisseren tijdens het voorbijkomen van de relikwie van het Heilig Bloed tijdens de jaarlijkse Heilig Bloedprocessie.

Iedereen, groot of klein, heeft specifieke rituelen. Zo heb ik een vast ochtendritueel.

Het klaarmaken van mijn ontbijt: sinaasappel persen, kiwi schillen en havermout weken. Ondertussen luisteren naar Radio 1. Tijdens het eten de kranten doorbladeren naar titels en foto's (vroeger las ik ze nog, nu heb ik het nieuws al eerder op internet gelezen). Heb ik dit (enige) rustig ritueel uurtje van de dag niet, dan is mijn dag niet goed.

Maak tijdens het Erfgoedweekend kennis met de vele Brugse rituelen. Het Rijksarchief Brugge aan de Coupure is de startplek voor jouw rituelen-weekend. Medewerkers staan er klaar om jouw programma uit te stippelen. Je kan er ook lezingen, demonstraties of een kleine expo meepikken. De meeste wandel- en fietstochten vertrekken ook hier.

Vergeet niet te reserveren voor je favoriete activiteiten. Online reserveren gaat het makkelijkste!

De meer dan honderd vrijwilligers en professionele erfgoedmedewerkers kijken er naar uit om jullie opnieuw talrijk te ontvangen tijdens het Erfgoedweekend. Ik dank hen uitdrukkelijk voor hun blijvend engagement. Zonder vrijwilligers en medewerkers kan ons erfgoed niet leven.

Tot dan!
Renaat Landuyt
Burgemeester van Brugge

Gezinsactiviteiten

1. Als de doden konden spreken
2. Keldermondvertellingen
3. Orpheus achterna
4. Tussen d'oortjes: andere culturen
5. Hoepelen
6. Boekbinden: een ambachtelijk fotoboekje
7. Maak een feestelijke oorkonde

Erfgoeddag Brugge wordt gecoördineerd door Erfgoedcel Brugge.

WAT DOET ERFGOEDCEL BRUGGE?

- Organisatie van Erfgoeddag Brugge
- Digitaliseringstrajecten rond Brugs erfgoed
- Inventarisatie en valorisatie van religieus erfgoed
- Stimuleren van en zorg voor culturele archieven
- Ondersteunen van vrijwilligerswerking rond Brugs erfgoed

VOOR WIE?

Iedereen die wil samenwerken rond Brugs erfgoed kan bij ons terecht met:

- vragen over erfgoedwerking in Brugge en Vlaanderen
- vragen over promotie van erfgoedactiviteiten
- opzetten van een samenwerking rond erfgoed

MEER INFO?

www.erfgoedcelbrugge.be

Schrijf je in op onze nieuwsbrief en blijf op de hoogte van de laatste erfgoednieuwtjes in en rond Brugge.

Fietstocht / Wandelingen

- 8 + 9. Reis rond de wereld in Brugge. Op bezoek bij Brugse gebedshuizen
10. De Meifoor, een ritueel van acht eeuwen oud en één maand lang
11. Hoedje af
12. Een beeld, een klank, een gebaar...
13. Groene wandeling langs de Blankenbergse Dijk

Lezingen / Gesprekken / Film

14. Een multiculturele blik op 'Brugse' overgangsrituelen
15. Begrafenisrituelen in Brugge
16. Hoor de klokken luiden
17. Een kennismaking met de rituelen uit erfgoedinzicht.be
18. Over rituelen in de vrijmetselarij
19. Geboorterituelen in multilevensbeschouwelijk Brugge
20. Bijgeloof in Brugge
21. Wonen op wielen: over geboorterituelen en dagdagelijkse rituelen
22. Oude Brugse Vertellingen, oorspronkelijk door Hendrik De Zeine, bewerkt door Paul Saelens en Martine Mensaert
23. Taalgebruik in Brugge tijdens de 19de eeuw
24. Lopend stilstaan bij het verleden. Het verhaal achter de oudste processie van Brugge: de Brugse Belofte (1304)
25. Het kisten en het groeten van de kist - anno 2016
26. Rituelen in de film
27. Benedictijnse rituelen
28. Sporen van het Brugse dialect
29. Zwangerschap en naamgeving bij de Igbo (Nigeria)
30. Planten en kruiden: ritueel gebruik en culturele betekenis
31. De Ronde leeft – Vlaanderens mooiste ritueel

Rondleidingen / Open huizen

- 32. Het leven vieren, vroeger, nu en in de toekomst
- 33. Op bezoek in de Anglicaanse en Protestantse kerk. Geboorterituelen in de kijker
- 34. Op bezoek in de Orthodoxe kerk. Geboorterituelen in de kijker
- 35. Op bezoek in het Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug. Geboorterituelen in de kijker
- 36. Op bezoek in de moskee. Geboorterituelen in de kijker
- 37. Graven spreken - funeraire rituelen op het kerkhof van Sint-Pieters
- 38. Rituelen in een verlaten kloosterpand
- 39. Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek KinGin Juwelenatelier

- 40. Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek Veerle Praet
- 41. Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek Kristoffel Boudens
- 42. Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek Maud Bekaert
- 43. Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek Kunstateliers Slabbinck
- 44. Een blik achter de schermen van een erfgoedbibliotheek

Tentoonstellingen / Presentaties

- 45. 85 jaar Sint-Elooisviering in Assebroek
- 46. Geboorterituelen in multicultureel Brugge
- 47. Hendrik De Zeine. Een Brugse schrijver en drukker-uitgever (1864-1925)
- 48. Relieken, reliekhouders, rituelen
- 49. Van wens tot mens. Brugse geboorterituelen
- 50. 125 jaar 1 Mei-viering in Brugge
- 51. Oude rituelen roesten niet: vijf West-Vlaamse processies in de kijker
- 52. Op pelgrimstocht naar Sint-Lenaart in Dudzele
- 53. Begrafenisrituelen bij de Romeinen en Grieken
- 54. Van Witte Donderdag naar de Wake van Pasen
- 55. Bijzondere hobby's in Sint-Pieters
- 56. Pelotonjargon en Koers op rollen

Concerten / Demonstraties/ Workshops

- 57. Rituele akten
- 58. Bhajan, Nepalese geboortedans
- 59. Afghaanse rituele dansen
- 60. Halleluja. Rituele gospelgezangen
- 61. Hoor de klokken luiden
- 62. Rituele dans en muziek met en door vluchtelingen
- 63. Het ritueel van de Joodse Paasmaaltijd
- 64. Senegalese hapjes

Infopunt

Rijksarchief Brugge is dé startplek voor jouw Erfgoedweekend.

INFOBALIE

Zaterdag 23 april: 14.00 tot 17.00 uur, Zondag 24 april: 10.00 tot 18.00 uur

In het infopunt kun je meteen enkele activiteiten meepikken:

LEZINGEN

- Een multiculturele blik op 'Brugse' overgangsrituelen - 14
- Begrafenisrituelen in Brugge - 15
- Hoor de klokken luiden - 16
- Een kennismaking met de rituelen uit erfgoedinzicht.be - 17
- Over rituelen in de vrijmetselarij - 18
- Geboorterituelen in multilevensbeschouwelijk Brugge - 19
- Bijgeloof in Brugge - 20
- Wonen op wielen: over geboorterituelen en dagdagelijkse rituelen - 21

EXPOS

- 85 jaar Sint-Elooisviering in Assebroek - 45
- Geboorterituelen in multicultureel Brugge - 46

CONCERT

- Halleluja. Rituele gospelgezangen - 60

DEMONSTRATIES

- Rituele akten - 57
- Bhajan, Nepalese geboortedans - 58
- Afghaanse rituele dansen - 59

NOG VRAGEN?

- www.erfgoedcelbrugge.be/erfgoeddag2016
- www.facebook.com/erfgoedcelbrugge
- t 050 44 50 48

Bereikbaarheid infopunt

Rijksarchief Brugge
Predikherenrei 4A
8000 Brugge

- Te voet of met de fiets vanuit de Langestraat of de Predikherenrei
- Bus 6 of 16 stopt voor de deur in de Predikherenrei
- Met de wagen? Parkeer je wagen op de Parking Centrum aan het Station van Brugge en neem gratis bus 6 of 16 op vertoon van je parkeerticket. Eventueel kan je ook parkeren in de parking Alfapark Langestraat (inrijden via Predikherenrei).

Toegankelijkheid activiteiten

De toegankelijkheid van elke activiteit wordt aangeduid met verschillende rolstoelsymbolen

- Volledig toegankelijk (groen)
- Gedeeltelijk toegankelijk (oranje)
- Niet toegankelijk (rood)

De Lijn

Bij elke activiteit vind je met welke lijnbus je er geraakt (vertrekkend vanaf het station in Brugge). In het nationale Erfgoeddagblad vind je een gratis duo-dagpas van De Lijn, geldig op zondag 24 april 2016. Dit blad vind je in het centraal infopunt, alle erfgoeddaglocaties in Brugge, de Lijnwinkel en In&Uit Brugge.

Reserveren of niet?

Om alle bezoeken en activiteiten zo vlot mogelijk te laten verlopen, zijn we genoodzaakt om voor bepaalde activiteiten met reservaties te werken.

Reserveren kan vanaf zondag 17 april om 9 uur tot en met donderdag 21 april om 22 uur via www.erfgoedcelbrugge.be/erfgoeddag2016

Er worden geen inschrijvingen per e-mail aanvaard. Online inschrijven is het meest efficiënt. Je inschrijving is pas definitief na ontvangst van een bevestiging. Breng deze mee naar de start van je activiteit.

Om iedereen de kans te geven deel te nemen, kun je per inschrijving voor maximum twee activiteiten voor vijf personen reserveren.

Lukt het niet om online in te schrijven?

Bel ons dan vanaf zondag 17 april tot en met donderdag 21 april tussen 9 en 12 uur op 050 44 50 48. We helpen je graag verder.

Help, mijn favoriete activiteit is volzet!

Jammer, maar er zijn nog veel boeiende activiteiten waarvoor je niet moet reserveren. Blader nog eens door het programma. Er worden geen wachtlijsten aangelegd. Eventuele vrije plaatsen worden enkel nog verdeeld aan de start van de activiteit.

Beelden titelpagina's / www.beeldbankbrugge.be

Gezinsactiviteiten

Familieportret van een onbekend Brugs gezin (1936-1939).

Fietstocht / Wandelingen

Kroonprins Reza Palhavi uit Iran bezoekt het Begijnhof (1976).

Lezingen / Gesprekken / Film

Zicht op de parterre van de Koninklijke Stadsschouwburg (1969).

Rondleidingen / Open huizen

Burgemeester Michel Van Maele op de opening van een tentoonstelling in de Sint-Godelieveabdij (1973).

Tentoonstellingen / Presentaties

Twee studenten bewaken de tentoonstelling van leerlingenwerk in de Academie voor Schone Kunsten onder leiding van Flori Van Acker (1913).

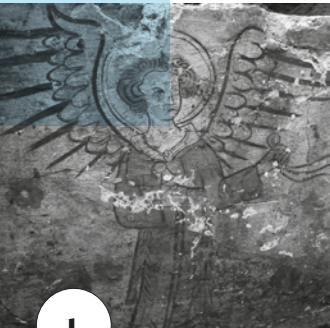
Concert / Demonstraties / Workshops

Het Lentefeest van de V.R.B.M.J. van de kust vindt plaats op het domein Ter Doest in Lissewege. De meisjes dansen rond de meiboom (1953).

**Gezins-
activiteiten
vanaf 8 jaar**

Als de doden konden spreken

Lijkbegrovingen, crematies... ze komen bij archeologisch onderzoek vaak aan het licht. Af en toe krijgen archeologen ook zicht op rituelen in dezelfde sfeer. In de Sint-Donaaszaal van het Crowne Plaza Brugge brengt meesterverteller Joe Baele verhalen over de dood vanaf de bronstijd tot de late middeleeuwen.

1

- EVOCATIE

Zondag 24 april
11.00, 14.00 en 16.00 uur

WAAR: Crowne Plaza Brugge, Burg 10

DUUR: 1 uur

ORG.: Raakvlak i.s.m. Crowne Plaza Brugge

RESERVATIE: 3 x 100 personen

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 3, 15, 25, 37 en 53

Keldermondvertellingen

2

- VERTELMOMENT

Zondag 24 april
tussen 14.00 en 16.00 uur

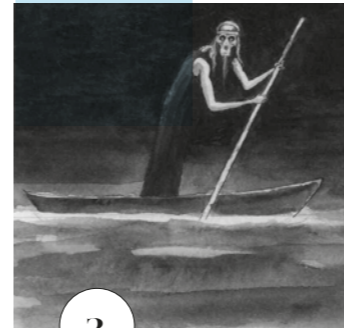
WAAR: Openbare Bibliotheek Brugge, Kuipersstraat 3 (startplek)

ORG.: Openbare Bibliotheek Brugge

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Meer over Hendrik De Zeine: activiteiten 22, 23 en 47

Orpheus achterna

3

- VERTELMOMENT

Zondag 24 april
om 11.00, 14.00 en 16.00 uur

WAAR: Cultuurbibliotheek, Magdalenastraat 30 (Sint-Andries)

DUUR: 30 min.

ORG.: Cultuurbibliotheek

DE LIJN: bus 52/53, halte Hertogen

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 1, 15, 25, 37 en 53

Tussen d'oortjes: andere culturen

4

- VERTELMOMENT

Zaterdag 23 april
om 10.00 uur

WAAR: Bibliotheek De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 (Sint-Pieters)

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Bibliotheek De Dijk ism Buurtcentrum De Dijk en Vormingplus regio Brugge

RESERVATIE: 1 x 20 personen

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Hoepelen

Hoepelen is een eeuwenoud spel en was ooit een vast ritueel op volksfeesten, op speelplaatsen en in het straatbeeld. De laatste jaren is het weer helemaal in, ook bij volwassenen. Hier leer je niet alleen hoepelen zoals vroeger, maar ook enkele trucs.

5

- WORKSHOP

Zondag 24 april
om 10.00 uur

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 2 uur

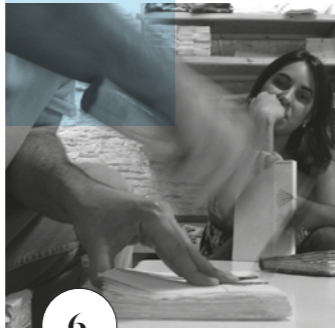
ORG.: Buurtwerk Sint-Pieters i.s.m. Vormingplus regio Brugge

RESERVATIE: 1 x 20 personen

DE Lijn: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Je mag je eigen hoepel meebrengen, maar er zijn ook enkele hoepels ter plaatse.

Boekbinden: een ambachtelijk fotoboekje

Nu foto's vooral op een smartphone of pc staan, is een zelfgebonden koesterboekje met foto's extra bijzonder. Dirk Demeulenaere begeleidt je bij het maken van een uniek stuk met vintage look. Ideaal om herinneringen aan 'rituelen' (geboorte, lentefeest, trouw) in te bewaren.

6

- WORKSHOP

Zondag 24 april
om 13.30 en 15.00 uur

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 1 uur 15 min.

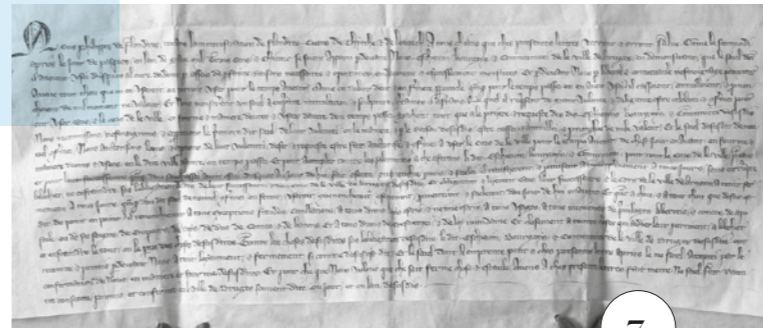
ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 2 x 12 personen

DE Lijn: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

TIP: Breng enkele foto's (13cm x 10cm) mee.

Maak een feestelijke oorkonde

Een oorkonde wordt al sinds de middeleeuwen, en zelfs nu nog, gebruikt om feestelijke momenten op te luisteren. In deze workshop maak je zelf een mooi geïllustreerd briefhoofd met perkamenten look. De tekst vul je zelf thuis in.

7

- WORKSHOP

Zondag 24 april
om 13.30 uur

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 1 x 15 personen

DE Lijn: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Fietstocht Wandelingen

Reis rond de wereld in Brugge. Op bezoek in Brugse gebedshuizen

8

- FIETSTOCHT

Zaterdag 23 april
om 13.45 uur

Zondag 24 april
om 9.45 en 13.45 uur

Laat je op sleeptouw nemen naar YOT en de Brugse moskee. Een gids vertelt het verhaal achter deze gebedshuizen. Ter plaatse word je hartelijk ontvangen en worden enkele typische rituelen toegelicht, vooral rond geboorte.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 3 uur

ORG: Diversiteitsdienst, FMDO, Diaconie, YOT, Orbit, Vormingplus regio Brugge en S-Wan

RESERVATIE: 3 x 20 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer gebedshuizen: activiteiten 9, 32, 33, 34, 35, 36 en 38

Reis rond de wereld in Brugge. Op bezoek in Brugse gebedshuizen

9

- WANDELING

Zaterdag 23 april
om 14.15 uur

Zondag 24 april
om 13.45 en 14.30 uur

Maak kennis met de Protestantse, Orthodoxe en Vrijzinnige gemeenschap in Brugge. Een gids neemt je mee naar deze plekken en vertelt onderweg meer over hun geschiedenis. Ter plaatse word je gastvrij ontvangen en hoor je meer over geboorterituelen.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 3 uur

ORG.: Diversiteitsdienst, FMDO, Diaconie, YOT, Orbit, Vormingplus regio Brugge en S-Wan

RESERVATIE: 3 x 25 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 32, 33, 34, 35, 36 en 38

De Meifoor, een ritueel van acht eeuwen oud en één maand lang

Toen Boudewijn IX een oorkonde schonk aan Brugge waardoor de stad vanaf 1200 een internationale jaarmarkt mocht houden, ontstond de Meifoor. Vandaag is die uitgegroeid tot de grootste kermis van de stad, compleet met kinderstoet en vuurwerk... Een gids voert je mee, de rituelen verbonden met de foor achterna.

10

- WANDELING

Zaterdag 23 april
om 14.30 uur

Zondag 24 april
om 10.30 uur en 15.00 uur

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 2 uur

ORG.: Hello Bruges

RESERVATIE: 3 x 20 personen

DE LBN: bus 6/16, halte Coupure

Hoedje af

Een hoed kan je dragen als bescherming bij slecht weer of als versiering, maar hij kan ook deel uitmaken van een ritueel. Tijdens deze toer breng jij, samen met je medewandelaars en de gids, uitgedoofde rituelen weer tot leven. We verwachten jou met je hoedje op!

11

- WANDELING

Zaterdag 23 april
om 14.00 uur

Zondag 24 april
om 10.15 uur en 14.15 uur

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 2 uur

ORG.: Hello Bruges

RESERVATIE: 3 x 20 personen

DE LBN: bus 6/16, halte Coupure

Een beeld, een klank, een gebaar...

Woord, muziek en dans hebben rituelen altijd ondersteund. Zowel bij grote levensmomenten als bij dagelijkse kleine rituelen. Een poëtisch-muzikaal parcours voert je langs vijf plekken in en rond het Gezellemuseum. Conservatoriumstudenten brengen teksten, muziek en dans die je niet onberoerd laten.

12

- POËZIE-
WANDELING

Zondag 24 april
om 11.00, 11.30, 13.30, 14.00,
14.30, 15.00, 15.30, 16.00 en
16.30 uur

WAAR: Gezellemuseum, Rolweg 64

DUUR: 45 min.

ORG.: Gezellemuseum i.s.m. Conservatorium Brugge - opleidingen
Woord, Muziek en Dans o.l.v. Sabine Goethals

DE LBN: bus 6/16, halte Gerechtshof

Groene wandeling langs de Blankenbergse Dijk

De heraanlegde spoorwegbedding langs de Blankenbergse dijk, nu een mooi wandelen- en fietspad, bevat een schat aan planten en bomen. Daniel Vandepitte weet als geen ander te vertellen over de rijke flora van deze wandelas. Hij gaat met jou op zoek naar de betekenis van en rituelen rond de planten en bomen.

13

- WANDELING

Zondag 24 april
om 10.30, 14.00 en 16.00 uur

WAAR: Buurtcentrum De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 (St-Pieters)

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Buurtwerk Sint-Pieters i.s.m. Vormingplus regio Brugge en
Davidsfonds Sint-Pieters

RESERVATIE: 3 x 20 personen

DE LBN: bus 3/33/47, halte Sint Pieterskerk

Meer 'groene' rituelen: activiteit 30

Een multiculturele blik op 'Brugse' overgangsrituelen

Lezingen Gesprekken Film

14

- LEZING

Zaterdag 23 april
om 14.00 uur

Hoe verschillend we ook leven, op scharniermomenten zoals geboorte, volwassenheid, huwelijk en dood herkennen we elkaar allemaal. Eva Vens bestudeerde deze overgangsmomenten bij verschillende levensbeschouwingen. Inspelend op de verschillende migrantengroepen in Brugge gaat ze dieper in op hun rituelen en gebruiken. Een multiculturele inleiding op overgangsrituelen!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

ORG.: Erfgoedcel Brugge

RESERVATIE: 1 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer interculturele rituelen: activiteiten 19 en 26

Begrafenisrituelen in Brugge

Rituelen zijn vaak verbonden aan feestdagen. Maar ook bij een overlijden volgen de rituelen elkaar op. Hoe de Bruggelingen een begrafenisdienst vroeger vorm gaven, vertelt Dirk Verstraete, gepokt en gemazeld in Brugse rituelen en verhalen, en gids en bestuurslid bij Hello Bruges.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 45 min.

ORG.: Hello Bruges

RESERVATIE: 2 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 1, 3, 25, 37 en 53

- LEZING

Zaterdag 23 april
om 15.00 uur

Zondag 24 april
om 10.00 uur

15

Hoor de klokken luiden

16

- LEZING

Zaterdag 23 april
om 16.00 uur

Zondag 24 april
om 17.00 uur

Bij veel rituelen hoort klokkengelui en beiaardmuziek. Beiaardier Frank Deleu gaat dieper in op de rituelen rond klokken, de naamgeving, de doop en de verschillende manieren van luiden. Of hoe klokken bij vele rituelen ook vandaag nog onmisbaar zijn...

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 45 min.

ORG.: Beiaard Brugge

RESERVATIE: 2 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer over de beiaard: activiteit 61

Een kennismaking met de rituelen uit erfgoedinzicht.be

www.erfgoedinzicht.be geeft een verrassende kijk op nu al meer dan 150.000 museumstukken en verborgen schatten uit de provincies West- en Oost-Vlaanderen. De website werd recent helemaal opgefrist en gebruiksvriendelijker gemaakt. Wouter Lammens en Livia Snauwaert laten je kennis maken met enkele pareltjes van het West-Vlaams erfgoed en kiezen rituelen als rode draad.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 30 min.

ORG.: Provincie West-Vlaanderen

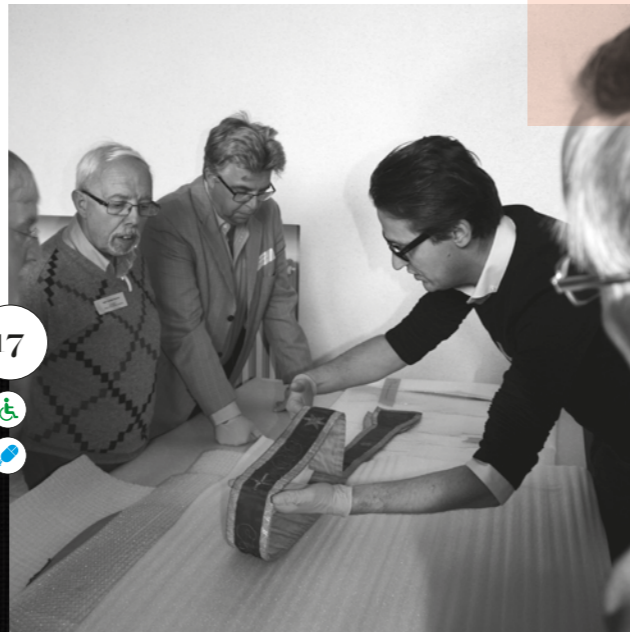
RESERVATIE: 1 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

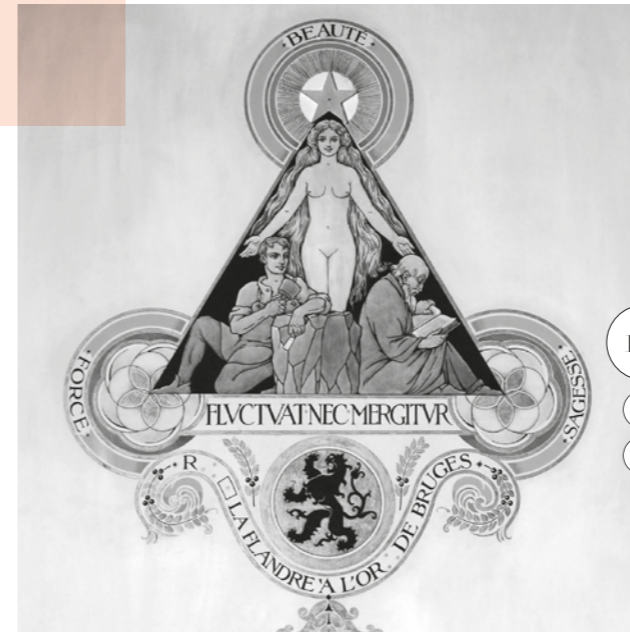
- LEZING

Zondag 24 april
om 13.00 uur

17

Over rituelen in de vrijmetselarij

18

- LEZING

Zondag 24 april
om 11.00 en 14.00 uur

Velen hebben gehoord van de vrijmetselarij, maar weinigen kennen haar. Prof. Jean Paul Van Bendegem licht een tipje van de sluier op. Wat is het curieus gezelschap dat de vrijmetselarij heet? Wat doet een ongelovige in een tempel? Waarom zou die in hemelsnaam nood hebben aan rituelen? Wie nog meer wil weten, kan het boek '250 jaar vrijmetselarij in West-Vlaanderen' kopen na de lezing.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 45 min.

ORG.: Uitstraling Permanente Vorming VUB Brugge i.s.m. Prof. Jean Paul Van Bendegem en La Flandre - Vrijmetselarij Brugge

RESERVATIE: 2 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Geboorterituelen in een multilevensbeschouwelijk Brugge

Professor Bert Broeckaert (KU Leuven) onderzoekt hoe diverse religies omgaan met de cyclus van leven en dood. Aansluitend bij de verschillende 'open huizen' (zie activiteiten 32 t.e.m. 36) op Erfgoeddag zoomt hij in op geboorterituelen. Waarom wordt een dopeling drie keer volledig ondergedompeld tijdens een orthodoxe doopviering en waarom worden joodse jongetjes besneden? Intrigerend!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 45 min.

ORG.: Diversiteitsdienst, FMDO, Diaconie, YOT, Orbit, Vormingplus regio Brugge

RESERVATIE: 1 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer geboorterituelen: activiteiten 21, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 46, 49 en 58

Meer interculturele rituelen: activiteiten 14 en 26

- LEZING

Zondag 24 april
om 15.00 uur

19

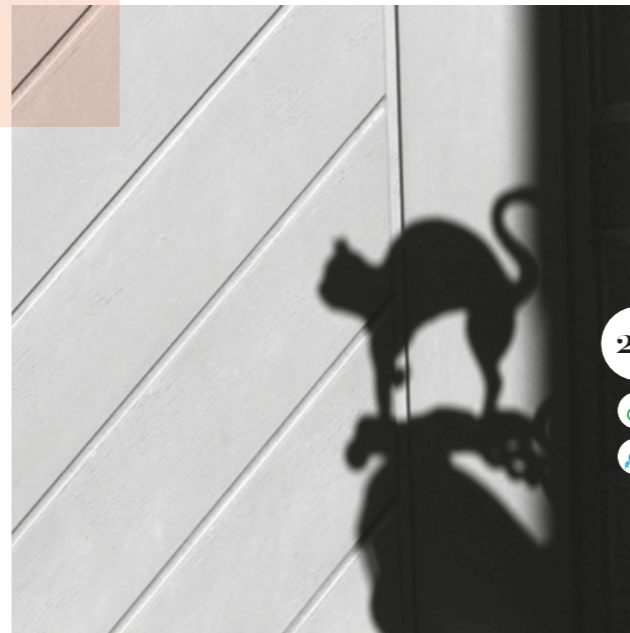
Bijgeloof in Brugge

Bijgeloof is als het ware een alternatieve religiositeit vol rituelen. Denk maar aan rijst over het bruidspaar, de linker kous, schoorsteenvegerhulpjes, zwarte katten en geneesheiligen. Jo Berten neemt je op sleeptouw langs sporen van bijgeloof in Brugge, tot in het dialect. Blasius, katten, zoutvaten, spiegels en heksenbollen passeren de revue. Verlaat jij nog rationeel de zaal?

- LEZING

Zondag 24 april
om 16.00 uur

20

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 45 min.

ORG.: Koninklijke Gidsenbond van Brugge en West-Vlaanderen vzw

RESERVATIE: 1 x 60 personen

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Wonen op wielen: over geboorterituelen en dagdagelijkse rituelen

Het leven in een woonwagen heeft zijn heel eigen rituelen. Enkele vrouwen van voyageurs ontvangen je in een woonwagen. Ze vertellen daarbij over hun dagdagelijkse rituelen. Daarnaast tonen ze een kleine foto-expo over specifieke geboorterituelen in hun gemeenschap. Een unieke ontmoeting!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4a

ORG.: Mensen van de weg VZW

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

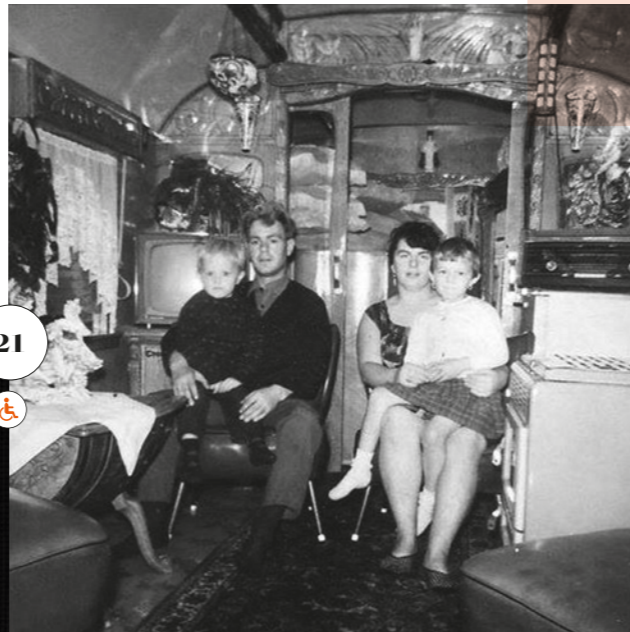
Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 46, 49 en 58

**- GESPREK
EN EXPO**

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

21

Oude Brugse Vertellingen, oorspronkelijk door Hendrik De Zeine, bewerkt door Paul Saelens en Martine Mensaert

Hendrik De Zeine liet heel wat onuitgegeven materiaal na. Paul Saelens (achterkleinkind) en Martine Mensaert hertaalden enkele verhalen en maakten ze toegankelijk voor de hedendaagse lezer. Zorgen ze hiermee voor een revival van een ritueel, de keldermondvertellingen?

WAAR: Openbare Bibliotheek Brugge, Kuipersstraat 3

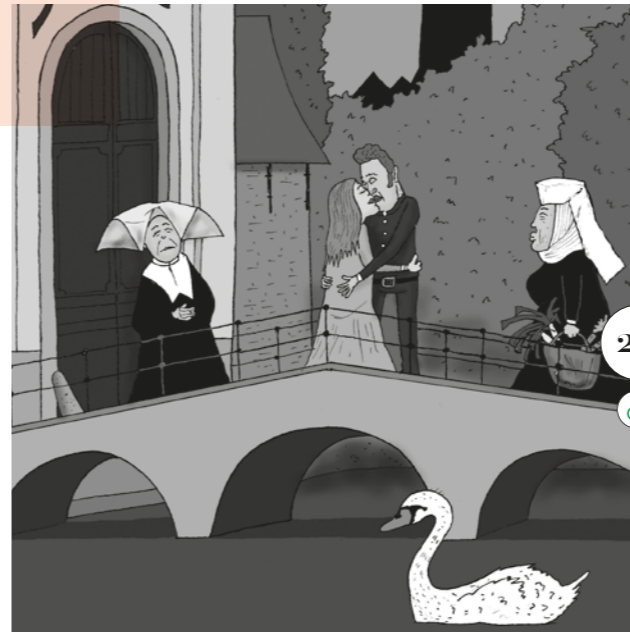
DUUR: 45 min.

ORG.: Openbare Bibliotheek Brugge i.s.m. Uitgeverij Zorro

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Meer over Hendrik De Zeine: activiteiten 2, 23 en 47

22

**- BOEKVOOR-
STELLING**

Zondag 24 april
om 10.00 uur

Taalgebruik in Brugge tijdens de 19de eeuw

Prof. Dr. Wim Vandenbussche, vakgroepsvoorzitter Taal- en Letterkunde van de VUB, brengt het taalgebruik in Brugge tijdens de 19de eeuw tot leven. Deze lezing sluit aan bij de andere activiteiten rond Hendrik De Zeine.

WAAR: Openbare Bibliotheek Brugge, Kuipersstraat 3

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Openbare Bibliotheek Brugge

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

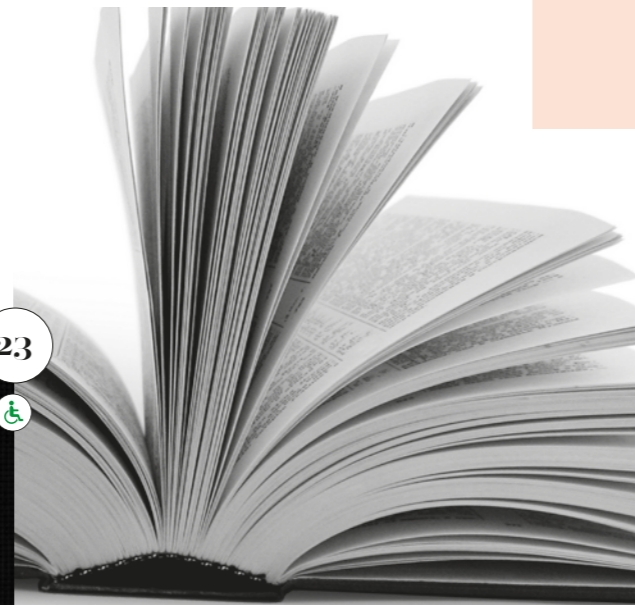
Meer over Hendrik De Zeine: activiteiten 2, 22 en 47

23

- LEZING

Zondag 24 april
om 11.00 uur

Lopend stilstaan bij het verleden. Het verhaal achter de oudste processie van Brugge: de Brugse Belofte (1304)

24

- LEZING

Zondag 24 april
om 14.00 uur

Sinds 1305 trekt de Brugse Belofte jaarlijks door Brugge. Geen pracht en praal, maar een ingetogen processie die stilstaat bij een historische veldslag, net over de huidige Belgisch-Franse grens in Pevelenberg. Het comité gunt ons een kijkje achter de schermen. Met als afsluiter een boeiende kortfilm die wordt getoond op de indrukwekkende bestemming van deze processie.

WAAR: Museum Onze-Lieve-Vrouw ter Potterie, Potterierei 79A

DUUR: 2 uur

ORG.: Hospitaalmuseum / Musea Brugge i.s.m. Uitvoerend Comité van de Brugse Belofte en het Comité Pevelenberg

DE LIJN: bus 4/14/43, halte Gistfabriek

Meer over processies: activiteit 51

Het kisten en het groeten van de kist - anno 2016

Wakes, rozenkransen, de kisting, het groeten van de kist, het groeten van de familie... 'Doodgewoon... een andere uitvaart' probeert veel van die oude rituelen bij een uitvaart nieuw leven in te blazen. Ze doen hun aanpak uit de doeken en gaan samen met het publiek en ambachtelijke kistenmakers op zoek naar nieuwe rituelen. Benieuwd naar jullie suggesties!

WAAR: Magdalenakerk, Schaarstraat z.n

ORG.: Doodgewoon... een andere uitvaart (www.dood-gewoon.be) i.s.m. Handmade in Brugge en YOT vzw

DE LIJN: bus 1/11, halte Magdalenakerk

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 1, 3, 15, 37 en 53

- GESPREK

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

25

Rituelen in de film

Filmfestival MOOOV - TANNA

Prachtig gefilmd Romeo en Julia-verhaal gebaseerd op ware gebeurtenissen en uitgevoerd door een van de laatste traditionele stammen in de Zuid-Pacific. Wanneer Wawa en Dain, de kleinzoon van de chieft, verliefd worden, gaan zij in tegen traditionele waarden. Kiezen zij voor hun liefde of voor het lot van de stam?

Filmfestival MOOOV schenkt 25 tickets aan Erfgoeddag Brugge. Meer tickets op www.moov.be

WAAR: Cinema Liberty, Kuipersstraat 23

DUUR: 104 minuten

ORG.: filmfestival MOOOV

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

RESERVATIE: 1 x 25 personen

Meer interculturele rituelen: activiteiten 14 en 19

26

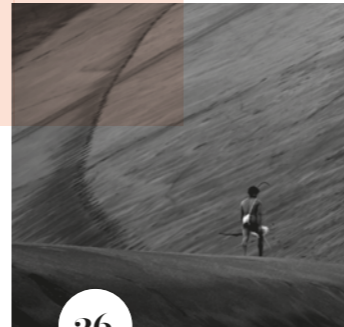

- FILM

Zaterdag 23 april
om 17.15 uur

REGISSEURS: Bentley Dean en
Martin Butler, Australië, 2015

DISTRIBUTIE: ABC

- FILM

Zondag 24 april
om 17.15 uur

REGISSEUR: Jayro Bustamante,
Guatemala

DISTRIBUTIE: CINEART

Filmfestival MOOOV - INCANUL

Een tragische kroniek die via het verhaal van een jong meisje uit een geïsoleerde Mayagemeenschap in Guatemala zowel een eerbetoon aan de Maya cultuur is als een aanklacht tegen een discriminerende samenleving. Een pijnlijk mooie fabel die naturalisme verzoent met magisch realisme.

Filmfestival MOOOV schenkt 25 tickets aan Erfgoeddag Brugge. Meer tickets op www.moov.be

WAAR: Cinema Liberty, Kuipersstraat 23

DUUR: 93 min.

ORG.: filmfestival MOOOV

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

RESERVATIE: 1 x 25 personen

Meer interculturele rituelen: activiteiten 14 en 19

Benedictijnse rituelen

Altijd al nieuwsgierig geweest naar de vele rituelen binnen de muren van een abdij? De paters van Zevenkerken lichten een tipje van de sluier op en vertellen je over hun dagindeling, hun bezigheden en taken als monnik in de Sint-Andriesabdij.

WAAR: Sint-Andriesabdij, Zevenkerken (Sint-Andries)

ORG.: Sint-Andriesabdij

RESERVATIE: 2 x 20 personen

EXTRA! De deelnemers kunnen op zaterdag aansluiten bij het middagmaal met de gemeenschap, mits betaling van € 13,00 op rekeningnummer IBAN: BE53 0017 0990 1953, BIC: GEBABEBB op naam van Vzw Sint-Andriesabdij Zevenkerken, Zevenkerken 4, 8200 Brugge tegen uiterlijk 13 april met vermelding van Koepel/MiddagmaalErfgoeddag/23/04/2016.

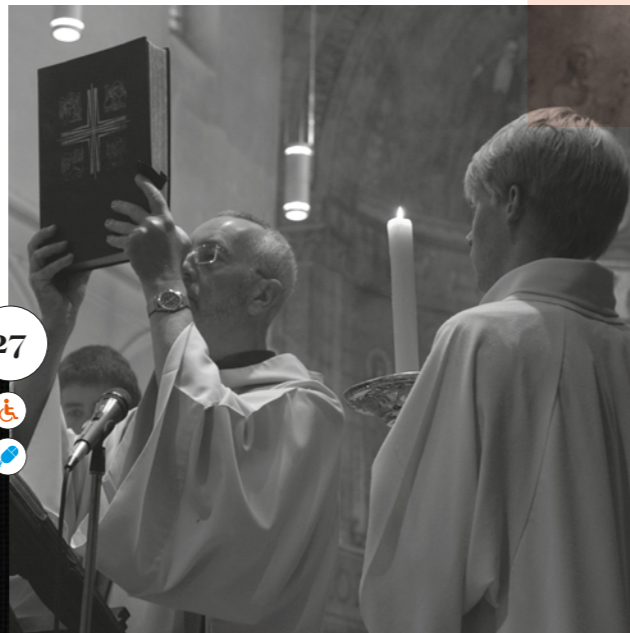
DE LIJN.: bus 72, halte Zedelgem Dorp + belbus naar Zevenkerken (reserveren op t 059 56 52 56)

27

- GESPREK

Zaterdag 23 april
om 10.00 uur met aansluitend
eucharistie om 12.00 uur

Zondag 24 april
om 14.00 uur met aansluitend
vespers om 16.00 uur

Sporen van het Brugse dialect

Je hoort nog wel veel Brugs in Brugge, maar kan je het Brugse dialect ook zien? Tijdens deze luchtige causerie gaat Jo Berten op zoek naar zichtbare Brugse woorden in de stad.

28

- LEZING

Zondag 24 april
om 10.15 uur

WAAR: Buurtcentrum De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 (Sint-Pieters)

DUUR: 60 min.

ORG.: Buurtwerk Sint-Pieters i.s.m. Vormingplus regio Brugge en Davidsfonds Sint-Pieters

RESERVATIE: 1 x 220 personen

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Zwangerschap en naamgeving bij de Igbo (Nigeria)

Een interactieve lezing over de verschillende ceremonieën en rituelen rond naamgeving bij de Igbo-bevolking uit Nigeria. Daarbij staan rituelen waarmee ze opgroeien centraal. Vandaag toont de vereniging Ndigbo West-Flanders met woord en beeld hoe een zwangerschap wordt beleefd en welke rituelen er bestaan rond de naamgeving van een kind bij de Igbo.

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 60 min.

ORG.: Ndigbo West-Flanders i.s.m. Vormingplus regio Brugge Buurtwerk Sint-Pieters en FMDO

RESERVATIE: 2 x 20 personen

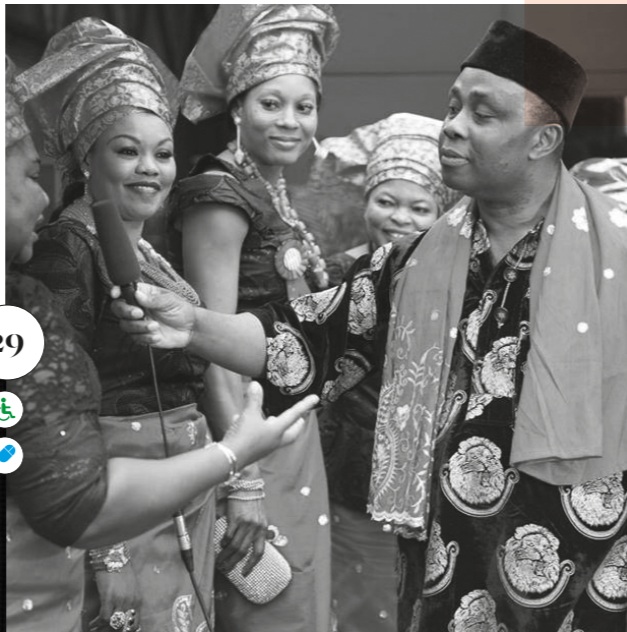
DE LIJN: bus 3/33/43, halte Sint-Pieterskerk

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 32, 33, 34, 35, 36, 46, 49 en 58

- LEZING

Zondag 24 april
om 13.30 en 15.30 uur

29

Planten en kruiden: ritueel gebruik en culturele betekenis

Planten worden al sinds mensenheugenis gebruikt bij oude volksgebruiken en rituelen. Herboriste Rita Gesquière vertelt je over rituele planten, hun rol in religie en mythologie en hun symboliek. Je ontdekt de betekenis van de aardbei, amandel, klimop, hulst, palm of kastanje. Interesse in de plantlore – de folklore over de planten? Dan is deze lezing zeker iets voor jou!

- LEZING

Zondag 24 april
om 15.00 uur

30

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 1 x 35 personen

DE LIJN: bus 3/33/43, halte Sint-Pieterskerk

Meer 'groene' rituelen: activiteit 13

De Ronde leeft – Vlaanderens mooiste ritueel

De Ronde van Vlaanderen is meer dan koers. Het is een jaarlijkse hoogdag, Vlaanderens mooiste ritueel. De Ronde zit in ons bloed, beroert en ontroert ons. Geert Vandebon (Centrum Ronde van Vlaanderen) geeft een mooi exposé, met veel beeldmateriaal, sappige anekdotes over helden en verliezers, bijgeloof en rituelen, cijfers en weetjes. Niet enkel voor Ronde-freaks!

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

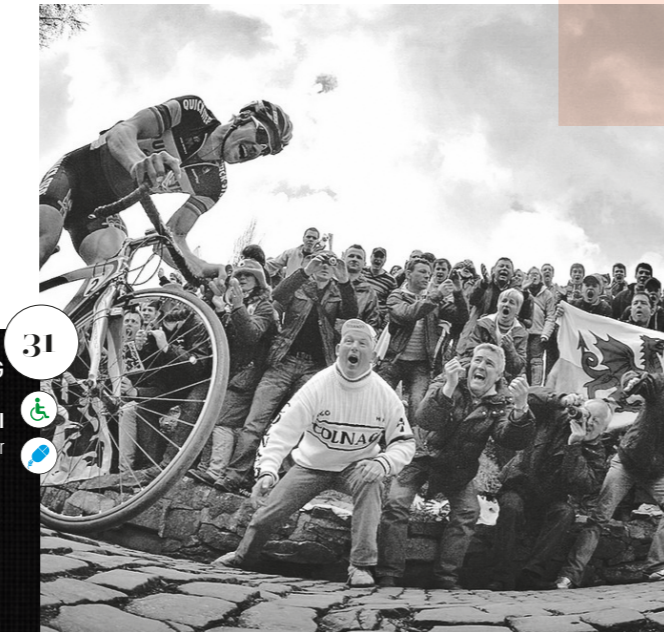
DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 1 x 80 personen

DE LIJN: bus 3/33/43, halte Sint-Pieterskerk

Meer sportrituelen: activiteit 56

31

- LEZING

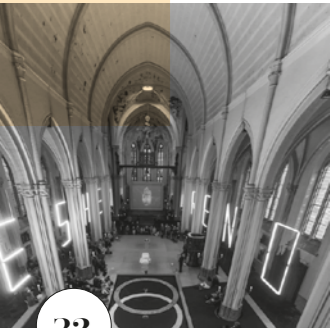

Zondag 24 april
om 16.30 uur

Rondleidingen Open huizen

Het leven vieren: vroeger, nu en in de toekomst

Sinds 2002 experimenteert YOT in de Magdalenakerk met nieuwe manieren om het leven te vieren. Ontdek hoe rituelen er nu een andere invulling krijgen. En wat brengt de toekomst? MAGDA, een denktank, probeert hier een antwoord op te geven.

32

- OPEN HUIS

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 18.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

WAAR: Magdalenakerk, Schaarstraat z/n

ORG.: YOT

EXTRA! Stuur jouw ritueel in via www.erfgoedcelbrugge.be/erfgoed-dag2016 en maak kans om zelf de klokken te luiden.

DE LIJN: bus 1/11, halte Magdalenakerk

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 33, 34, 35, 36 en 38

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 33, 34, 35, 36, 46, 49 en 58

Op bezoek in de Anglicaanse en Protestantse kerk. Geboorterituelen in de kijker

De Anglicaanse en Protestantse kerkgemeenschap zijn samen gehuisvest in 't Keerske. Maak kennis met hun typische rituelen en gewoontes. Ook hier staan vandaag geboorterituelen centraal.

33

- OPEN HUIS

Zaterdag 23 april
tussen 11.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 12.00 en 17.30 uur

WAAR: Anglicaanse kerk en Protestantse kerk Brugge, Keersstraat 1

ORG.: Anglicaanse kerk en Verenigde Protestantse kerk Brugge

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 32, 34, 35, 36 en 38

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 34, 35, 36, 46, 49 en 58

Op bezoek in de Orthodoxe kerk. Geboorterituelen in de kijker

Rituelen en symboliek zijn heel belangrijk in de diensten van de Orthodoxe Parochie HH. Konstantijn en Helena. Vandaag staan geboorterituelen centraal, vooral de heilige Doop en de heilige Myronzalving. En dit allemaal op een unieke plek.

34

- OPEN HUIS

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

WAAR: Orthodoxe kerk HH. Konstantijn en Helena, Ezelstraat 85

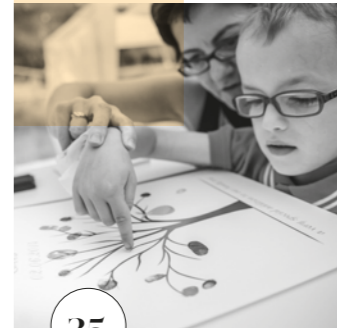
ORG.: Orthodoxe kerk HH. Konstantijn en Helena

DE LIJN: bus 3/4/13/14/43, halte De Snuffel

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 32, 33, 35, 36 en 38

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 35, 36, 46, 49 en 58

Op bezoek in het Vrijzinnig Centrum De Sleutelbrug. Geboorterituelen in de kijker

Ook mensen 'zonder geloof' kennen uiteraard waarden en rituelen. Het Vrijzinnig Centrum toont je hun geboorte- en adoptieplechtigheden aan de hand van tekst en beeld. Je kan je ook inschrijven voor het bijwonen van een stukje geboorteritueel.

35

- OPEN HUIS

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Ceremonie geboorteritueel telkens om 14.30 uur, op reservatie

WAAR: Speelmanskapel, Beenhouwersstraat 1-3

DUUR: 30 min. (ceremonie)

ORG.: huisvandeMens

RESERVATIE: 2 x 15 personen voor de ceremonie

DE LIJN: bus Centrum, halte 't Zand

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 32, 33, 34, 36 en 38

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 34, 36, 46, 49 en 58

Op bezoek in de moskee. Geboorterituelen in de kijker

Rituelen en symboliek zijn heel belangrijk in de Islamitische gemeenschap. Vandaag wordt er gefocust op geboorterituelen. Voorwerpen gerelateerd aan geboorte en doop worden in het bijzonder toegelicht. Een unieke ontmoeting!

WAAR: Cultureel Islamitisch Centrum Brugge, Diksmuidse Heirweg 169 (Sint-Andries)

ORG.: Cultureel Islamitisch Centrum Brugge

DE LIJN: bus 25, halte Diksmuidse Heirweg

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 32, 33, 34, 35 en 38

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 34, 35, 46, 49 en 58

36

- OPEN HUIS

Zaterdag 23 april
tussen 9.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Graven spreken - funeraire rituelen op het kerkhof van Sint-Pieters

Hoe gingen mensen vroeger om met het verlies van een dierbare? En hoe doen ze dat nu? Anne-Flor Vanmeenen leest van de graven op het kerkhof van Sint-Pieters een aantal tendensen en tradities omtrent rituelen af. Je sluit af met enkele historische 'funeraire hapjes'.

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 1 uur 30 min.

ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. huisvandeMens Brugge en Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 2 x 20 personen

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 1, 3, 15, 25 en 53

37

- RONDLEIDING

Zondag 24 april
om 10.30 en 14.00 uur

Rituelen in een verlaten kloosterpand

38

- RONDLEIDING (KLOOSTER)
EN VRIJ BEZOEK (TUIN)

Kloosterbezoek enkel op reservatie mogelijk op zaterdag
23 april tussen 14.00 en 17.00 uur
en zondag 24 april tussen 10.00 en 18.00 uur

Vrij bezoek van de tuinen (ingang: Boeveriestraat 47):
zaterdag 23 april tussen 14.00 en 17.00 uur
en zondag 24 april tussen 10.00 en 18.00 uur

De laatste zusters benedictinessen van de Sint-Godelieveabdij verlieten bijna twee jaar geleden hun eeuwenoude stek in de Boeveriestraat. Het pand is nu in erfpacht gegeven aan de Stad, die samen met de net opgerichte Brugge Foundation zoekt naar een nieuwe invulling.

Wil je dit pand verkennen en heb je er concrete ideeën over, dan kan je deelnemen aan de tafelsessie van 'de toekomst van Brugge'. Deze gaan door op zondag 24 april van 10.30 tot 12.00 uur. - info via toekomst@brugge.be.

WAAR: Sint-Godelieveabdij, Boeveriestraat 45-49

DUUR: 60 min.

ORG.: Dienst Monumentenzorg, Toekomst van Brugge en Brugge Foundation

RESERVATIE: 20 x 15 personen

DE LIJN: bus Centrum, halte 't Zand

Meer gebedshuizen: activiteiten 8, 9, 32, 33, 34, 35 en 36

Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen:
atelierbezoek KinGin Juwelenatelier

Tijdens dit atelierbezoek maak je kennis met het werk van de edelsmeden van KinGin. Zij maken met de hand en op maat juwelen voor alle fasen van het leven en spelen in op elke persoonlijke, unieke vraag.

WAAR: Ezelstraat 27 (www.kingin.be)

DUUR: 60 min.

ORG.: Handmade in Brugge

RESERVATIE: 2 x 15 personen

DE LIJN: bus 3/4/13/14/43, halte De Snuffel

Meer Handmade in Brugge: activiteiten 40, 41, 42 en 43

39

- RONDLEIDING

Zondag 24 april
om 14.00 en 15.00 uur

Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen:
atelierbezoek Veerle Praet

Welkom in het atelier van couturière Veerle Praet. Zij naait volledig met de hand jurken voor alle levensfasen en bijhorende rituelen. Verhalen, dromen en soms ook verdriet vertaalt ze in mooie creaties.

WAAR: Genthof 3 (www.veerlepraet.com)

DUUR: 60 min.

ORG.: Handmade in Brugge

DE LIJN: bus 4/14/43, halte Jan Van Eyckplein

RESERVATIE: 2 x 12 personen

Meer Handmade in Brugge: activiteiten 39, 41, 42 en 43

40

- RONDLEIDING

Zondag 24 april
om 14.00 en 15.00 uur

Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen:
atelierbezoek Kristoffel Boudens

Tijdens dit atelierbezoek maak je kennis met het werk van tekstvormgever voor steen Kristoffel Boudens. Namen en teksten vereeuwigd in steen vormen tastbare herinneringen aan rituelen. Bij geboorte, liefde en dood laten we emoties graag spreken in steen.

WAAR: Werfstraat 90 (www.kristoffelboudens.be)

DUUR: 60 min.

ORG.: Handmade in Brugge

RESERVATIE: 1 x 12 personen

DE LIJN: bus Centrum, halte N. Gombertstraat

Meer Handmade in Brugge: activiteiten 39, 40, 42 en 43

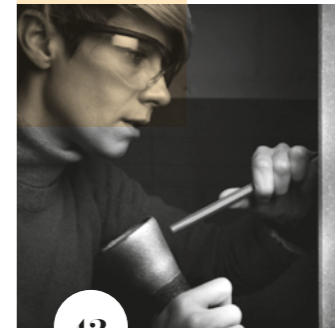
41

- RONDLEIDING

Zondag 24 april
om 14.00 uur

Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen:
atelierbezoek Maud Bekaert

Tijdens dit atelierbezoek ontdek je het werk van letterbeeldhouwster Maud Bekaert. Namen en teksten vereeuwigd in steen vormen tastbare herinneringen aan rituelen. Bij geboorte, liefde en dood laten we emoties graag spreken in steen.

WAAR: Sint-Clarastraat 40 (www.lettersinsteen.be)

DUUR: 60 min.

ORG.: Handmade in Brugge

RESERVATIE: 2 x 12 personen

DE LIJN: bus Centrum, halte Howest

Meer Handmade in Brugge: activiteiten 39, 40, 41 en 43

42

- RONDLEIDING

Zondag 24 april
om 14.00 en 15.00 uur

Ambachtelijke makers geven vorm aan rituelen: atelierbezoek Kunsteliers Slabbinck

Tijdens dit atelierbezoek maak je kennis met het werk van Kunsteliers Slabbinck. Al vier generaties lang maken ze liturgisch textiel. Ontdek de symboliek achter de kleuren en materialen die gebruikt worden bij de (eucharistie)vieringen.

43

- RONDLEIDING

Zaterdag 23 april
om 14.00 uur

Zondag 24 april
om 14.00 uur

WAAR: L. Bauwensstraat 18 (Sint-Andries) (www.slabbinck.be)

DUUR: 60 min.

ORG.: Handmade in Brugge

RESERVATIE: 2 x 20 personen

DE LIJN: bus 23, halte De Post

Meer Handmade in Brugge: activiteiten 39, 40, 41 en 42

Een blik achter de schermen van een erfgoedbibliotheek

Tijdens een rondleiding in de Provinciale Bibliotheek leer je meer over erfgoedzorg, de 'rituelen' en technieken bij bewaring en herstel van kostbare stukken. Bezoek aansluitend ook de tentoonstelling over West-Vlaamse processies.

44

- RONDLEIDING

Zaterdag 23 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

WAAR: Provinciale Bibliotheek Tolhuis, Jan van Eyckplein 1

ORG.: Provinciale Bibliotheek Tolhuis

DE LIJN: bus 4/14/43, halte Jan Van Eyckplein

Tentoon- stellingen Presentaties

85 jaar Sint-Elooisviering in Assebroek

Al 85 jaar lang, op de eerste donderdag van december en met een vast patroon aan rituelen, wordt Sint-Elooi (patroon van de smeden) gevierd in Assebroek. De dag begint aan de woning van de onderdeken. Een stoet van paarden en koetsen trekt vervolgens door Ver-Assebroek in de richting van de uittredende deken. Hoogtepunt is de wijding van de paarden aan de kerk. Maak kennis met deze levendige traditie!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

ORG.: Heemkundige Kring Arsbroek

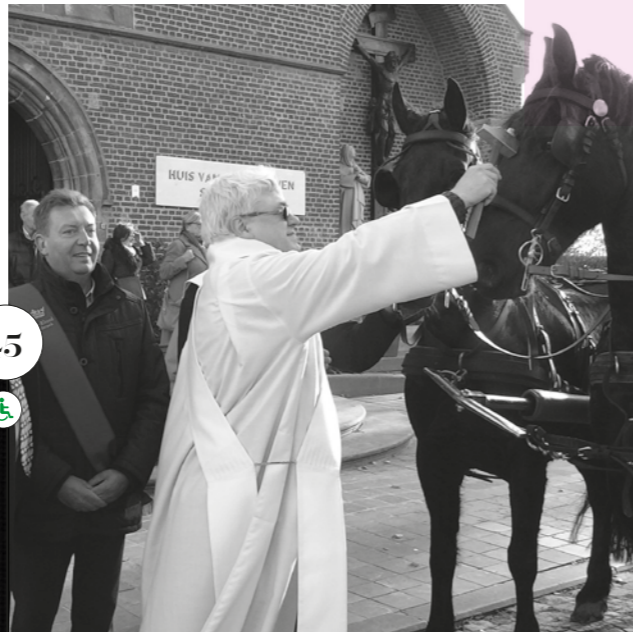
DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

**- TENTOON-
STELLING**

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

45

Geboorterituelen in multicultureel Brugge

46

- PRESENTATIE

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Maak kennis met geboorterituelen uit alle hoeken van de wereld! Tegelijk ontdek je hoe divers en rijk aan verschillende culturen Brugge is. Een ideaal startpunt om daarna zelf op stap te gaan langs de verschillende open huizen.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

ORG.: Diversiteitsdienst

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 49 en 58

Hendrik De Zeine. Een Brugse schrijver en drukker-uitgever (1864-1925)

Hendrik De Zeine (1864-1925) was een Brugse journalist, drukker-uitgever en schrijver. Alhoewel hij in naslagwerken over literatuur een nobele onbekende is, heeft hij tal van publicaties op zijn naam en brak hij een lans voor de verspreiding van verhalen bij het volk. Een kleine expo met boeken, handschriften, kranten en tijdschriften toont de veelzijdigheid en de vele rituelen van Hendrik De Zeine.

WAAR: Openbare Bibliotheek Brugge, Kuipersstraat 3

ORG.: Openbare Bibliotheek Brugge

EXTRA! De tentoonstelling loopt tot 14 mei

DE LBN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Meer over Hendrik De Zeine: activiteiten 2, 22 en 23

**- TENTOON-
STELLING**

Zaterdag 23 april
tussen 9.30 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 9.30 en 18.00 uur

47

Relieken, relikhouders, rituelen

Er gaan heel wat rituelen gepaard met het overbrengen van relieken en het openen van hun houders. Relieken vond je niet enkel in abdijen, kerken of kathedralen, ook bij huiselijke devotie kregen ze hun plaats. Ze stonden opgesteld voor verering, werden megedragen in processies, of op het lichaam gedragen tegen ziekte. Ontdek de impact van relieken uit de Sint-Gilliskerk en andere Brugse instellingen op onze voorouders.

WAAR: Sint-Gilliskerk, Baliestraat

ORG.: Consulent religieus erfgoed Musea Brugge i.s.m. Kerkfabriek Sint-Gillis

EXTRA! De tentoonstelling loopt van 25 maart tot 8 mei

DE LBN: bus 4/14/43, halte Snaggaardbrug

48

**- TENTOON-
STELLING**

Zaterdag 23 april
tussen 10.00 en 13.00 uur en
14.00 en 18.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Van wens tot mens. Brugse geboorterituelen

Overal ter wereld wordt de overgang van de geborgen duisternis van de moederschoot naar de verwelkoming van de naakte boreling in de gemeenschap cultureel aangekleed met rituelen. Ben je ook benieuwd naar de Brugse geboorterituelen? Kom dan een kijkje nemen in het Volkskundemuseum. Laat je meeslepen door verhalen en objecten, die illustreren hoe Bruggelingen vroeger en nu het levenslicht zagen.

WAAR: Volkskundemuseum, Balstraat 43

ORG.: Volkskundemuseum / Musea Brugge i.s.m. Volkskunde West-Vlaanderen

EXTRA! De tentoonstelling loopt tot 19 juni

DE LIJN: bus 6/16, halte Gerechtshof

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 46 en 58

**- TENTOON-
STELLING**

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

49

125 jaar 1 Mei-viering in Brugge

50

**- TENTOON-
STELLING**

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur,
rondleiding om 11.00, 14.00
en 16.00 uur

1 Mei, Feest van de Arbeid, nu een vrije dag voor iedereen, is het feest van de Socialistische Gemeenschappelijke Actie. Het feest verloopt volgens vaste rituelen: een stoet, toespraken van prominenten en een volksfeest. 125 jaar geleden wou de lokale socialistische kern in Brugge voor het eerst op 1 mei naar buiten treden, niettegenstaande de tegenstand van het toenmalige stadsbestuur.

WAAR: Stadsarchief Brugge, Burg 11A

ORG.: Stadsarchief Brugge

EXTRA! De tentoonstelling loopt tot 31 mei en op dinsdag 10 mei om 19.30 uur geeft archivaris Jan D'hondt een lezing over hetzelfde onderwerp in het Stadsarchief (voorjaarslezing van Levend Archief)

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

Oude rituelen roesten niet: vijf West-Vlaamse processies in de kijker

Vijf West-Vlaamse processies passeren in een boeiende tentoonstelling de revue met als hoofdrolspelers de Boeteprocessie in Veurne, de Blindekens- en Bloedprocessie in Brugge, de Zeewijdingen aan de Belgische kust en de Godelieveprocessie in Gistel. Er worden bovendien enkele verrassende en ongeziene beelden getoond. Stap mee in de wereld van de West-Vlaamse processies!

WAAR: Provinciale Bibliotheek Tolhuis, Jan van Eyckplein 1

ORG.: Provinciale Bibliotheek Tolhuis

EXTRA! De tentoonstelling loopt tot 25 juni

DE LIJN: bus 4/14/43, halte Jan Van Eyckplein

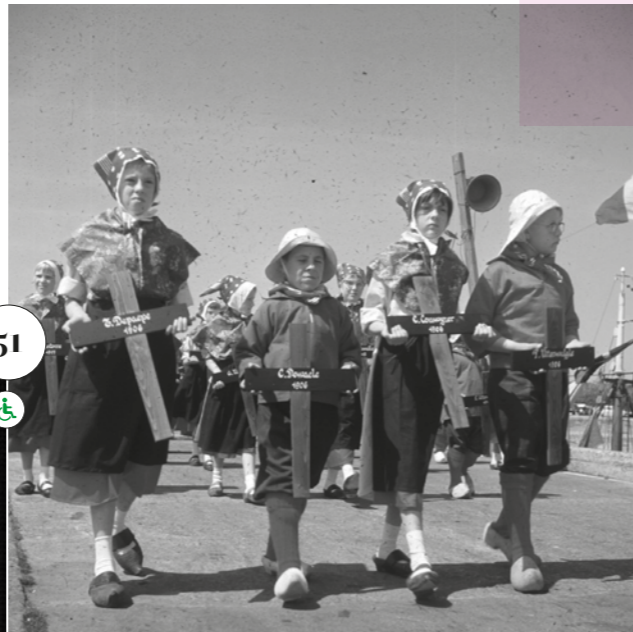
Meer over processies: activiteit 24

**- TENTOON-
STELLING**

Zaterdag 23 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

51

Op pelgrimstocht naar Sint-Lenaart in Dudzele

In de 12de eeuw al wordt de Heilige Leonardus (beschermers van krankzinnigen en patroon van de kuipers) vereerd in Dudzele. Verschillende rituelen gaan hiermee gepaard, onder meer het uitgaan van een ommegang en het maken en verdelen van bedevaartvaantjes. Laat je meeslepen in de rituelen en offergaven uit Dudzele uit lang vervlogen tijden.

WAAR: Heemkundig Museum 'De Groene Tente' en Kerk Dudzele, A. Vynckestraat z/n en Westkapelse Steenweg 44 (Dudzele)

ORG.: Heemkring Dudzele vzw i.s.m. Kerkfabriek Parochie Dudzele

RESERVATIE: 4 x 25 personen

DE LIJN: bus 41/42, halte Dorp

52

**- TENTOON-
STELLING**

Zondag 24 april
doorlopend tussen 10.00 en
18.00 uur

rondleiding op reservatie
om 10.30, 13.00,
14.30 en 16.00 uur

Begrafenisrituelen bij de Romeinen en Grieken

Hoe stonden de Grieken en Romeinen tegenover de dood? Wat deden zij met de lichamen van hun overledenen? Geloofden zij in een leven na de dood? Prachtige gekleurde afbeeldingen van antieke vazen, wetenschappelijke tekstuitgaven, stripverhalen, kunst- en jeugdboeken uit de collectie van de cultuurbibliotheek geven een levendig beeld van die begrafenis cultuur. Een ontdekking ver terug in de tijd!

WAAR: Cultuurbibliotheek, Magdalenastraat 30 (Sint-Andries)

ORG.: Cultuurbibliotheek

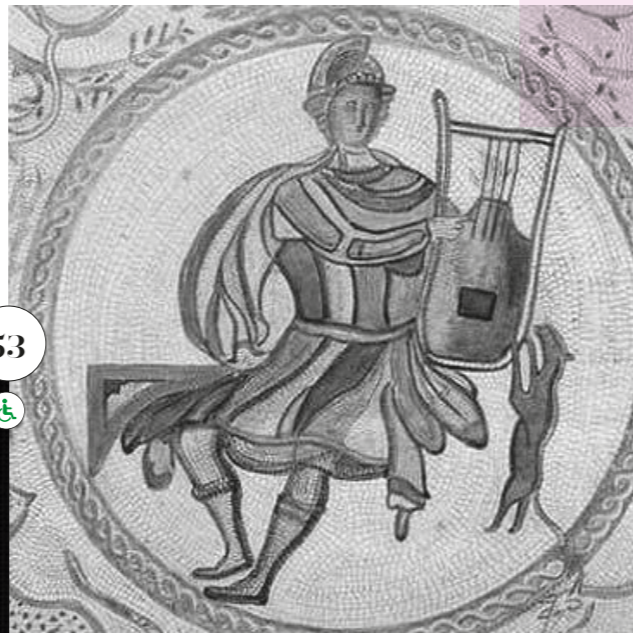
DE LIJN: bus 52/53, halte Hertogen

Meer begrafenisrituelen: activiteiten 1, 3, 15, 25 en 37

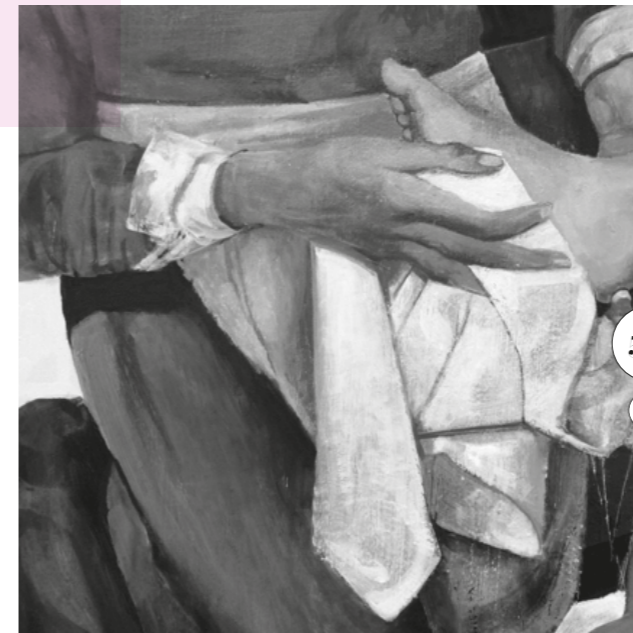
**- TENTOON-
STELLING**

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

53

Van Witte Donderdag naar de Wake van Pasen

54

**- TENTOON-
STELLING**

Zondag 24 februari
tussen 10.00 en 18.00

De week die loopt van Palmzondag tot Paasnacht heet 'de Goede Week'. Indringende rituelen dompelen de deelnemer onder in het Paasmysterie: het vieren van het joodse Paasmaal, de voetwassing, de kruisweg en het vereren van het kruis, de Stille Zaterdag met de klaagliederen van Jeremia en de nachtelijke Paaswake. Elke dag heeft zijn eigen kleur en betekenis. Maak deze beklivende ervaring mee.

WAAR: Bijbelhuis Zevenkerken, Zevenkerken 4 (Sint-Andries)

ORG.: Bijbelhuis Zevenkerken

DE LIJN: bus 72, halte Zedelgem Dorp + belbus naar Zevenkerken
(reserveren op t 059 56 52 56)

Meer Paasrituelen: activiteit 63

Bijzondere hobby's in Sint-Pieters

Een hobby is soms meer dan een leuk tijdverdrijf. Voor sommige mensen is het een heus ritueel, waar ze dagelijks of wekelijks mee bezig zijn. Inwoners van Sint-Pieters met een bijzondere hobby namen – met het voorwerp van hun passie – plaats voor de lens van fotografe Ana Garcia (Voz Latina). Met een bijzondere fototentoonstelling als resultaat!

WAAR: Buurtcentrum De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 en Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

ORG.: Vormingplus regio Brugge i.s.m. Buurtwerk Sint-Pieters

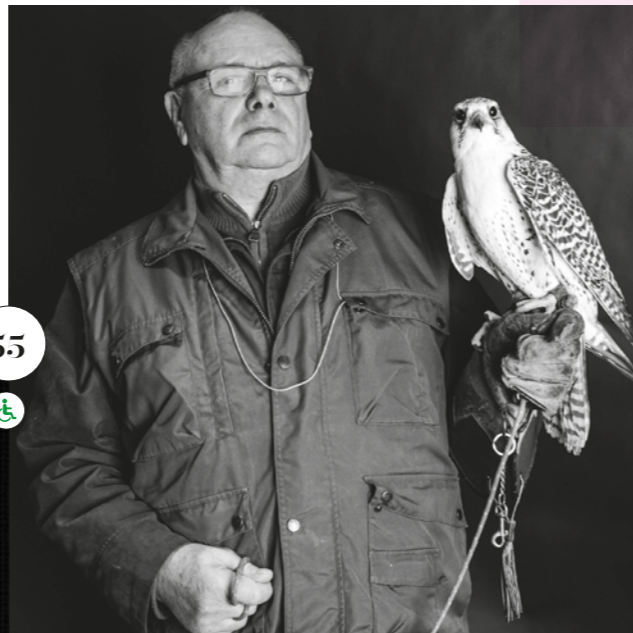
EXTRA! Rondleiding door Ana Garcia om 14.00 uur (afspraakplaats: Buurtcentrum De Dijk, Blankenbergsesteenweg 221)

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

- TENTOON- STELLING

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

55

Pelotonjargon en Koers op rollen

56

- TENTOON- STELLING EN WORKOUT

Zondag 24 april
tentoonstelling
tussen 10.00 en 18.00 uur

workout
tussen 10.00 en 16.00 uur

Nergens ter wereld leunt 'de koers' dichter aan bij een religie. De tentoonstelling 'pelotonjargon' behandelt de kleurrijke wielertaal. Bezemwagen, ravitailleringen, délégues en ander fraais worden na afloop standaardtermen in het vocabulaire van de bezoeker. Gekoppeld aan het hele luik rond wielerbeleving bieden we de wielervan ook een koers op rollen aan. Vier sportievelingen kunnen zich er telkens meten met elkaar. Wie krijgt de trofee uit handen van het bloemenmeisje?

WAAR: Buurtcentrum De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 (Sint-Pieters)

ORG.: Buurtwerk Sint-Pieters i.s.m. Vormingplus regio Brugge, het Wielermuseum Roeselare, Feestcomité Sint-Pieters, Wielerbond Vlaanderen en WTC Sint-Pieters

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

Meer sportrituelen: activiteit 31

Concert Demonstraties Workshops

Rituele akten

57

-DEMONSTRATIE

Zaterdag 23 april
tussen 14.00 en 17.00 uur

Zondag 24 april
tussen 10.00 en 18.00 uur

Vrijwilligers van het Rijksarchief Brugge digitaliseren en ontsluiten informatie rond dopen, huwelijken en begrafenissen zoals die wordt vastgelegd in parochieregisters en bij de burgerlijke stand. Een schat aan kennis voor onderzoekers allerhande!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

ORG.: Vrijwilligers Rijksarchief Brugge

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Bhajan. Nepalese geboortedans

De Nepalese gemeenschap toont je een traditionele geboortedans. Op de zesde dag na de geboorte, Chaitti, verwelkomen de Hindu's de god die het kind een naam geeft. Wanneer de zon opkomt, danst men de Bhajan op een traditioneel lied, vandaag live ten gehore gebracht!

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 20 min.

ORG.: Everest Nepali Society i.s.m. United Kirat Society

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer geboorterituelen: activiteiten 19, 21, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 46 en 49

Meer rituele dans en zang: activiteiten 59, 60 en 62

58

- DEMONSTRATIE

Zondag 24 april
om 15.45 uur en 16.45 uur

Afghaanse rituele dansen

In het asielcentrum 'De Patio' wonen momenteel een twintigtal minderjarige Afghaanse vluchtelingen. We gingen in gesprek met deze jongeren. Rituelen was de rode draad. Op Erfgoeddag presenteren zij enkele rituele dansen nauw verbonden aan feesten uit hun cultuur.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

DUUR: 20 min.

ORG.: Rode Kruisopvangcentrum voor asielzoekers 'De Patio'

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer rituele dans en zang: activiteiten 58, 60 en 62

59

- DEMONSTRATIE

Zaterdag 23 april
om 14.45 uur en 15.45 uur

Halleluja. Rituele gospelgezangen

Gospel is het Engelse woord voor Evangelie, en staat synoniem voor goed nieuws of blijde boodschap. Gospelmuziek is nauw verbonden met bepaalde rituelen. De dames van de Dynamic Gospel Singers nemen je mee in de muzikale wereld van de Gospelmuziek. Na het concert beantwoorden zij graag jouw vragen.

WAAR: Rijksarchief (centraal infopunt), Predikherenrei 4A

ORG.: Dynamic Gospel Singers

DE LIJN: bus 6/16, halte Coupure

Meer rituele dans en zang: activiteiten 58, 59 en 62

60

- CONCERT

Zondag 24 april
om 15.00 uur

Hoor de klokken luiden

Rond klokken zijn er heel wat rituelen. Zo worden ze geluid volgens verschillende patronen om een specifieke boodschap uit te dragen. Bij veel rituelen hoort klokkengeluid en beiaardmuziek. Beiaardier Frank Deleu laat je luisteren naar muziek bij Blijde Intredes en processies en feest- en rouwmuziek.

WAAR: Beiaard, Markt

ORG.: Beiaard Brugge

RESERVATIE: 2 x 10 personen

EXTRA! Voor elk concert nodigt de beiaardier 10 bezoekers uit om het concert mee te volgen vanuit de klavierkamer hoog in de halletoren. Waag je kans en stel je kandidaat op www.erfgoedcelbrugge.be/erfgoeddag2016.

DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

61

- CONCERT

Zaterdag 23 april
om 11.00 uur

Zondag 24 april
om 11.00 uur

Rituele dans en muziek met en door vluchtelingen

In het Rode Kruisopvangcentrum in Brugge verblijven 60 mensen van overal ter wereld, elk met hun eigen culturele achtergrond. Maak kennis met verschillende rituele dansen en muziek bij belangrijke gebeurtenissen uit hun leven. Muziek- en dansinitiaties doorheen de hele dag!

WAAR: Rode Kruisopvangcentrum voor asielzoekers 'De Patio, Vlamingstraat 55

ORG.: Rode Kruisopvangcentrum voor asielzoekers 'De Patio' i.s.m. Nectar of Life, Tanats Hora, Dynamic Gospel Singers

Meer rituele dans en zang: activiteiten 58, 59 en 60

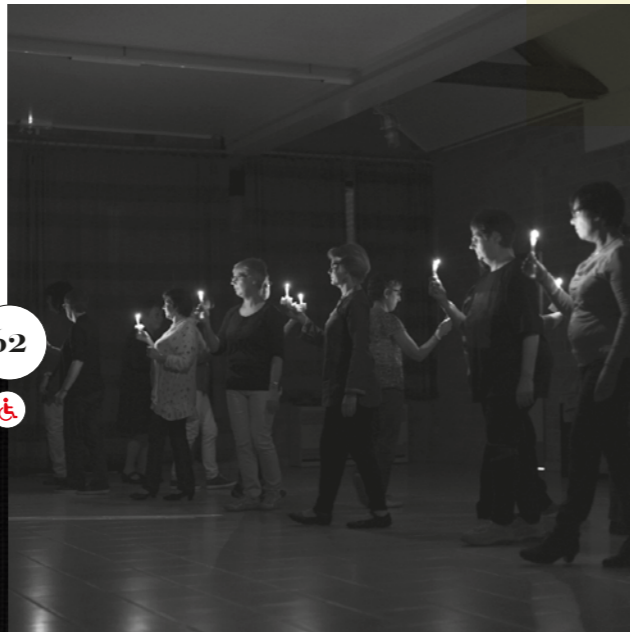
DE LIJN: bus Centrum, halte Stadsschouwburg

- WORKSHOP

Zondag 24 april

Doorlopend tussen 10.00 en 17.00 uur met dansworkshops om 11.00 uur (Indische dans), 13.30 uur (Gospelmuziek), 14.30 uur (Volksdans), en 15.30 uur (verrassing)

62

Het ritueel van de Joodse Paasmaaltijd

We vieren het Joodse Paasmaal met ongedesemd brood, wijn, verhalen en liederen uit de Haggada ('vertelling'). In dit boek wordt verteld over de Joodse slavernij in Egypte. We kijken ook hoe Jezus dit Pesach gevierd heeft. We spreken samen over hedendaagse vormen van slavernij en vrijheid.

63

- WORKSHOP

Zondag 24 april

om 15.00 uur

WAAR: Bijbelhuis Zevenkerken, Zevenkerken 4 (Sint-Andries)

DUUR: 2 uur

ORG.: Bijbelhuis Zevenkerken

RESERVATIE: 1 x 15 personen

DE LIJN: bus 72, halte Zedelgem Dorp + belbus naar Zevenkerken (reserveren op t 059 56 52 56)

Meer Paasrituelen: activiteit 54

Senegalese hapjes

Oumar Deme, een Brugse man met Senegalese roots, laat je proeven van enkele typisch Senegalese smaken. Samen bereid je enkele gerechtjes die wortelen in een eeuwenoude traditie. Hij vertelt je over de culinaire rituelen in Senegal. Een pittige kennismaking met de West-Afrikaanse keuken!

64

- WORKSHOP

Zondag 24 februari

om 14.00 uur

WAAR: Vormingplushuis, Sint-Pieterskerklaan 5 (Sint-Pieters)

DUUR: 2 uur

ORG.: Yaakaaré, Vormingplus regio Brugge i.s.m. FMDO en Buurtwerk Sint-Pieters

RESERVATIE: 1 x 15 personen

DE LIJN: bus 3/33/47, halte Sint-Pieterskerk

**Erfgoeddag
Brugge
dankt**

ANGLICAANSE KERK

BEIAARD BRUGGE

BIBLIOTHEEK DE DIJK

BIJBELHUIS
ZEVENKERKEN

BRUGGE FOUNDATION

BUURTCENTRUM DE DIJK

BUURTWERK SINT-
PIETERS

CONSERVATORIUM
BRUGGE

CROWNE PLAZA BRUGGE

CULTUREEL ISLAMITSCH
CENTRUM BRUGGE

CULTUURBIBLIOTHEEK

DAVIDSFONDS SINT-
PIETERS

DIVERSITEITSDIENST

DOODGEWOON... EEN
ANDERE UITVAART

DYNAMIC GOSPEL
SINGERS

ERFGOEDINZICHT

EVEREST NEPALI SOCIETY

FEESTCOMITÉ SINT-
PIETERS

FMDO

GEZELLEMUSEUM/ MUSEA
BRUGGE

HANDMADE IN BRUGGE

HEEMKRING DUDZELE
VZW

HEEMKUNDIGE KRING
ARSBROEK

HELLO BRUGES

HOSPITAALMUSEUM/
MUSEA BRUGGE

HUISVANDEMENS BRUGGE

KERKFABRIEK PAROCHIE
DUDZELE

KERKFABRIEK SINT-GILLIS

KONINKLIJKE
GIDSENBOND VAN
BRUGGE EN WEST-
VLAANDEREN VZW

LA FLANDRE -
VRIJMETSELARIJ BRUGGE

MENSEN VAN DE WEG

MONUMENTENZORG EN
ERFGOEDZAKEN

MOOOV

MUSEA BRUGGE

NDIGBO WEST-FLANDERS

NECTAR OF LIFE

OPENBARE BIBLIOTHEEK
BRUGGE

ORBIT

ORTHODOXE KERK HH.
KONSTANTIJN EN HELENA

PROVINCIALE
BIBLIOTHEEK TOLHUIS

PROVINCIE WEST-
VLAANDEREN/ AFDELING
ERFGOED

RAAKVLAK

RIJKSARCHIEF BRUGGE

RODE KRUISOPVANG-
CENTRUM VOOR
ASIELZOEKERS
'DE PATIO'

SINT-ANDRIESABDIJ
ZEVENKERKEN

SINT-GILLISKERK

STADSARCHIEF BRUGGE

S-WAN

TANATS HORA

UITGEVERIJ ZORRO

UITSTRALING
PERMANENTE VORMING
VUB BRUGGE

UITVOEREND COMITÉ
VAN DE BRUGSE
BELOFTE EN HET COMITÉ
PEVELENBERG

UNITED KIRAT SOCIETY

VERENIGDE
PROTESTANTSE KERK
BRUGGE

VOLKSKUNDE WEST-
VLAANDEREN

VOLKSKUNDEMUSEUM/
MUSEA BRUGGE

VORMINGPLUS REGIO
BRUGGE

VRIJWILLIGERS
RIJKSARCHIEF BRUGGE

WIELERBOND
VLAANDEREN

WIELERMUSEUM
ROESELARE

WTC SINT-PIETERS

YAAKAARÉE

YOT

366 DAGEN ERFGOEDDAG IN BRUGGE

ONTDEK HET GANSE JAAR DOOR HET BOEIENDE VERLEDEN VAN BRUGGE DANKZIJ DEZE TWEE BIJZONDERE INITIATIEVEN:

OP STAP MET DE BRUGSE BEER

Sinds 2005 al kunnen Bruggeling en bezoeker onder het motto 'op stap met de Brugse beer' proeven van historische informatie in de stad. Die is te vinden op de ommezijde van de grote stadsplannen. Waar dit verhaal begon op drie plekken, kunnen we vandaag met trots melden dat er 18 panelen met wetenswaardigheden gerealiseerd zijn, 16 in de binnenstad, 2 in Lissewege en Zeebrugge. Een handig instrument om jouw stadsbezoek nog interessanter te maken!

MEER INFO

www.erfgoedcelbrugge.be/brugsebeer

XPLORE BRUGES

Xplore Bruges is de stadsapp om erfgoedroutes te beleven in de stad of het museum. Ga mee op stap met Memling in Bourgondisch Brugge of wandel door Middeleeuws Brugge via de kaart van Marcus Gerards. Ontdek waarom Brugge zich 'werelderfgoedstad' noemt. Of volg een route langs ambachtelijke makers, vroeger en nu. Xplore Bruges biedt niet alleen stadswandelingen aan. Diverse museumlocaties of tijdelijke tentoonstellingen worden ook ontsloten via Xplore Bruges.

MEER INFO

www.xplorebruges.be

HOE WERKT XPLORE BRUGES?

1. Xplore Bruges werd ontwikkeld voor Android en Apple, zowel voor smartphones als tablets. Heb je een Android toestel, surf dan naar Google Play. Applegebruikers gaan naar de App Store (Ipadgebruikers, ga naar 'aankopen > iphone apps') of werk via je iTunes account. Download er Xplore Bruges. De app is volledig gratis.
2. Kies na het downloaden van het platform Xplore Bruges, jouw favoriete tours. Er zal je gevraagd worden om in te loggen. Inloggen kan eenvoudig via een bestaande facebook account of je kan ook een nieuw Xplore Bruges account aanmaken. Eens de tour op je toestel staat, heb je geen mobiel of draadloos internet meer nodig om de tour te volgen.
3. Start de tour en ga op stap in Brugge. Deel een plek op facebook of twitter of geef feedback op de tour. Zo maak je andere gebruikers warm om ook op stap te gaan met Xplore Bruges.

NOG VRAGEN?

Mail naar info@xplorebruges.be

AANSLUITEND BIJ HET THEMA RITUELEN VAN DEZE ERFGOEDDAG.....STELLEN WE ENKELE TOURS UIT XPLORE BRUGES AAN JULLIE VOOR.

HANDMADE IN BRUGGE

Sinds de middeleeuwen is Brugge een bloeiend ambachtelijk productiecentrum. Ook vandaag zijn er heel wat ambachtelijke makers actief. Ga op stap, ontdek de ambachten uit het verleden én de hedendaagse makers in hun ateliers. Aansluitend bij deze tour kan je exclusief op Erfgoeddag enkele van hen ontmoeten: letterkappers Kristoffel Boudens (nummer 41) en Maud Bekaert (nummer 42), juwelenontwerper KinGin (nummer 39), couturier Veerle Praet (nummer 40) en Kunststateliers Slabbinck (nummer 43).

**XPLORE BRUGES >
Download de tour Handmade in Brugge**

CAFÉ VLISSINGHE

Het oudste café van Brugge, Café Vliissinghe is 500 jaar! Het erfgoed van het café werd door verschillende generaties uitbaters gekoesterd en is de grootste troef van het café. Wist je bijvoorbeeld dat het café al meer dan 150 jaar gastenboeken bijhoudt met heel wat bekende namen erin? En zoals in elk café koesteren de stamgasten vele rituelen.

**XPLORE BRUGES >
Download de tour
Café Vliissinghe**

DE VERBORGEN SCHATTE VAN DE SINT-JAKOBSKERK

De Sint-Jakobskerk is één van de zeven historische kerken in de Brugse binnenstad. En waar vinden we meer rituelen terug dan in een kerk? Ga mee op zoek naar de Sint-Jakobsschelp, de armendis of de typische kapellen van rijke weldoeners. Vijftien kunstschaten passeren de revue. Meer religieuze rituelen vind je ook bij de activiteiten 27, 38 en 48.

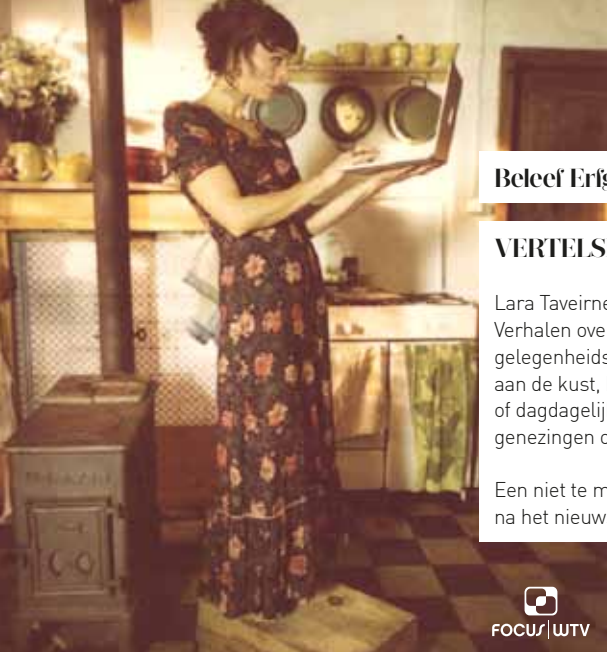
**XPLORE BRUGES >
Download de tour De verborgen
schatten van de Sint-Jakobskerk**

HANS MEMLING IN BOURGONDISCH BRUGGE

Hans Memling en Brugge zijn onlosmakelijk verbonden. Wandel door het 15de-eeuwse Brugge van de schilder. Ontmoet de personages en ontdek de huizen, kerken, straten en pleintjes die in Memlings werk en leven een belangrijke rol speelden.

**XPLORE BRUGES >
Download de tour Hans Memling
in Bourgondisch Brugge**

Beleef Erfgoeddag ook op de regionale televisie, Focus/WTV

VERTELSELS EN RITUELEN met LARA TAVEIRNE

Lara Taveirne vertelt over tien verschillende rituelen in West-Vlaanderen. Verhalen over de omgang van Sint-Lenaart in Dudzele, de gelegenheidswerken van Guido Gezelle, de bescheepsdag of strandbloemen aan de kust, het boomstamgraf in Poperinge, de 'Bill' van Ieper, koersrituelen of dagdagelijkse rituelen in Roeselare, tabaksrituelen en miraculeuze genezingen of duiveluitdrijvingen in Kortrijk.

Een niet te missen reeks. Van maandag tot vrijdag, van 11 april tem 22 april, na het nieuws van 18.00 uur op Focus / Wtv.

ONTWERP: COMMUNICATIE & CITYMARKETING - DRUK: PRINT & MEDIA PARTNER BVBA - BRUGGE - CAMPAGNEBEELD: SHORTCUT - REDACTIE: DEELNEMENDE ORGANISATIES, ERFGOEDCEL BRUGGE

FOTOGRAFIE: COMMUNICATIE & CITYMARKETING, DEELNEMENDE PARTNERS, FOTOGRAFIE KATHLEEN DEMEY (FOTODEKA), CARMEN DE VOS, NICK HANNES, ALAIN MEESEN, ELLEN DEMEULEMEESTER, RAF PLASMAN, CHRIS VAN KERCKHOVE, STADSARCHIEF BRUGGE / WWW.BEELDBANKBRUGGE.BE (VERZ. J. A. RAU, COLLECTIE BRUSSELLE E.A.) - V.U. J. COENS, STADSSECRETARIS, BURG 12, 8000 BRUGGE - WETTELIJK DEPOT: D/2016/0546/3